

ÇAĞDAŞ TÜRK MÜZİĞİ FLÜT ESERLERİ İCRASINDA, MAKAMSAL FLÜT EGZERSİZLERİNİN KULLANILABİLİRLİĞİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ* (ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Levent TÜRKEK², Yavuz ŞEN³

ÖZET

Bu araştırmada makamsal dizilere göre bestelenmiş flüt egzersizlerinin, Çağdaş Türk Müziği flüt eserlerinin icrasını hangi düzeyde etkilediğini belirleyebilmek amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada tek gruplu ön test-son test deneysel desen kullanılmış ve bestesi Ulvi Cemal ERKİN'e ait olan Köçekçe Orkestra Suiti, deney eseri olarak belirlenmiştir. Deneysel desenin uygulanabilmesi için, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü bireysel çalgı flüt eğitimini veren öğretim elemanı ile yapılan görüşme neticesinde, toplam 12 lisans 3. ve 4. sınıf flüt öğrencisinden, bireysel çalgı flüt dersi akademik başarıları birbirine yakın olan 7 öğrenci, çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Ayrıca, çalışma grubunu oluşturan deney grubu öğrencilerine (n=7), ön test-son test uygulamasının ardından bir anket düzenlenmiş ve bu ankette öğrencilerin deney eserine ve makamsal dizilere göre bestelenmiş etütlere yönelik düşünceleri sorulmuştur. Verilerin analizi ile frekans ve yüzde dağılımları, bulgular ve yorum bölümünde tablolar ile gösterilerek açıklanmıştır. Araştırmanın deneysel uygulamasının sonuçları incelendiğinde; makamsal dizilere göre bestelenmiş flüt egzersizlerinin, ön test sonuçlarına göre, deney eserini (Köçekçe) seslendirmede büyük oranda etkili olduğu ve deney grubunun başarı seviyelerinin yükselmesinde anlamlı bir fark yarattığı gözlemlenmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin düşünceleri ve anket verilerine göre; Köçekçe isimli eserin öğrencilerin % 85,7'lik kısmı tarafından daha önce dinlenmediği ve icra edilmediği tespit edilmiştir. Araştırma verileri sonucunda; Türk Müziği makam dizileri ve Türk Müziği usullerini içeren etütlerin, öğrencileri çalışmaya motive ettiği ve flüt eğitiminde kullanılan diğer etütlere kıyasla severek ve istekli çalışmalarına yardımcı olabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Türk Müziği, makamsal flüt egzersizleri, makamsal diziler.

* Bu makale, Levent TÜRKEK tarafından hazırlanan, Yrd. Doç. Dr. Yavuz ŞEN danışmanlığında yürütülen "Flüt Öğretiminde Makamsal Dizilere Göre Bestelenmiş Etütlerin İcraya Yönelik Etkileri" konulu 3 Kasım 2015 tarihinde tamamlanan Yüksek Lisans Tezinin bir bölümünden oluşturulmuştur.

² Bnd. Yzb., Kara Kuvvetleri Komutanlığı Bando İşlem Subayı, Ankara. leventturkel07(at)gmail.com

³ Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü, Erzurum. Yavuzsen(at)atauni.edu.tr

AVALIABILITY OF MODAL FLUTE EXERCISES IN THE PERFORMANCE OF CONTEMPORARY TURKISH MUSIC WORKS AND STUDENTS' VIEWS (SAMPLE OF ATATURK UNIVERSITY)

ABSTRACT

The study is intended to determine the extent to which the flute exercises composed according to modal series affect the performance of Contemporary Turkish Music flute works. This study has used single group pre-test and post-test experimental design. The experiment's work has been determined as Köçekçeler Orchestra Suit, composed by Ulvi Cemal Erkin. for the implementation of the experimental design, an interview has been made with the instructor giving the individual instrument flute training at the Department of Musical Sciences in the Faculty of Fine Arts, Atatürk University; and as a result of this interview, seven students out of twelve 3rd and 4th-year students whose academic scores are close to each other in the course of individual instrument flute lesson have been defined as the study group. In addition, the experimental group students (n=7) making up the study group have been given a questionnaire following the pre-test and post-test application, and in it the students have been asked to express their views of the etudes composed according to the experiment's work and modals sequences. Analysis of the data as well as their frequency and percentage distribution has been shown and explained in the section of findings and interpretations with tables. After the analysis of the results of the experimental application of the study, it has been observed that flute exercises composed according to the mode scales are, according to the results of pre-test, largely effective in performing the experiment work (Köçekçeler) and have caused a significant difference in raising the success levels of the sampling group. According to the data of the questionnaire given to the experimental group students views, it has been determined that the work entitled as Köçekçe has not been heard and performed by 85,7% of the students before. As a result of research data; it could be said that the etudes containing Turkish music mode scales and Turkish Music tempos motivate the students to study and help them study more willingly and voluntarily than other etudes used in the flute teaching

Keywords: Contemporary Turkish Music, modal flute exercises, modal scales.

Türkel, Levent ve Şen, Yavuz. "Çağdaş Türk Müziği Flüt Eserleri İcrasında, Makamsal Flüt Egzersizlerinin Kullanılabilirliği ve Öğrenci Görüşleri (Atatürk Üniversitesi Örneği)". *İdil*, 5, 23, (2016): 909-930.

Türkel, L. ve Şen, Y. (2016). "Çağdaş Türk Müziği Flüt Eserleri İcrasında, Makamsal Flüt Egzersizlerinin Kullanılabilirliği ve Öğrenci Görüşleri (Atatürk Üniversitesi Örneği)". *İdil*, 5 (23), s. 909-930.

Giriş

Özellikle senfonik orkestraların, askerî bandoların vazgeçilmez çalgılarından biri olan flüt, orkestra içerisindeki kullanım alanının yanı sıra, solo olarak da bestelenen birçok eserde kullanılmaktadır. Kendine has yumuşak ve güzel ses tonuyla özellikle pastoral ve dramatik temalı eserlerdeki ifade gücü, üç oktavdan biraz daha fazla olan geniş ses alanı ve seri notaları teknik olarak sorunsuz icra edebilme imkânı sağlaması sebebiyle hem bireysel çalgı eğitiminde, hem de birçok müzik stilinin icrasında en çok tercih edilen çalgılar arasındadır. Ayrıca teknik olarak küme (grupetto), mordan, tril, işleme ve çarpma gibi süsleme notalarının kolaylıkla icra edilebilmesi sebebiyle de, zorluk derecesi yüksek eserlerin seslendirilmesine imkân sağlar.

Flüt Eğitimi ve Öğretimi

Tarihi açıdan değerlendirildiğinde ülkemizdeki flüt eğitiminin, Musika-i Hümâyûn ile birlikte başladığı ve flütün teknik olarak kendini tamamlamış bir çalgı seviyesine geldiği dönemde, ülkemizde dünya ile aynı anda eğitiminin verildiği görülmektedir. Musika-i Hümâyûn'dan günümüze kadar geçen süreçte çok kıymetli müzik insanları ve değerli flütçülerin yetişmesinde şüphesiz ki, flüt eğitiminin ve öğretiminin çok önemli bir yerinin olduğu söylenebilir. Günümüzde çalgı eğitiminin önemli boyutlarından birini oluşturan flüt eğitimi, eğitimin genel olarak tanımlarından yola çıkarak; öğrenciye bireysel olarak çalgı eğitimi kapsamında ihtiyaç duyacağı her türlü bilgi, beceri ve çalgısına ait davranışları kazandırmayı amaçlayan süreçlerin tümüdür şeklinde tanımlanabilir.

“Flüt çalmayı amaçlayan bireye verilen eğitimin sağlıklı olabilmesi için flüt eğitiminin ileri bir düzeye taşınabilmesi amaçlanmalıdır. Bireyin öğrenme davranışını etkileyecek bir öğretim programı belirlenerek öğrencilerin öğrenme sürecinde performanslarını yükseltmek bakımından çalgı öğretim sürecinin müzik eğitimcileri tarafından etkili, verimli ve net bir biçimde sürdürülmesi gerekir” (Üstün, 2012:107). Flüt öğretiminde öğrencinin ihtiyaç duyacağı temel davranışları kazandırabilmek için; “Flüt eğitimcisi belirli bir program çerçevesinde öğrencinin fiziksel özelliklerine, yeteneğine ve algılama seviyesine göre öğrencinin yetersiz yönlerini giderici, müzikal ve teknik yönlerini geliştirici çalışmalar yapmalıdır. Bu bakımdan öğrencinin seviyesine uygun etüt ve eser seçimi çalgı (flüt) eğitiminin önemli bir boyutudur. Bu seçimin doğru yapılması ise içerik- konular, hedef ve hedef davranışlar, öğretme- öğrenme durumları sınıma ölçme durumları ve değerlendirme işlemleri gibi ana öğelerden oluşan nitelikli bir flüt öğretim programı uygulamakla mümkündür” (Uyan, 2014:59).

Çağdaş Türk Müziği ve Türk Beşleri

Çağdaş Türk Müziği, Cumhuriyet'in ilanından sonra Türk Beşleri'nin önderliğinde, Geleneksel Türk Müziği değerlerinden kaynaklanan, uluslararası müzik birikiminden yararlanan ve her bestecinin kendi anlayışını yansıtan dünya standartlarının benimsediği ses sistemine göre çok seslendirilmiş kompozisyonlardan oluşan müzik türüdür (Sun, 2013:2).

"Türkiye'de ulus bilincinin yanı sıra müzik alanında ulusalcı yaklaşım, Atatürk devrimlerinin etkisiyle başlamış, Türk Ulusal Okulu "Türk Beşleri"yle başlamıştır. Cemal Reşit REY, Hasan Ferid ALNAR, Ulvi Cemal ERKİN, Ahmed Adnan SAYGUN, Necil Kazım AKSES, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk çağdaş besteci kuşağıdır ve Rus Beşleri'nden esinlenerek onlara Türk Beşleri denmiştir" (Çalgan, 1991:21).

Türk Beşleri yapıtlarında öncelikle Türk Halk Müziği ile Geleneksel Türk Sanat Müziği'nin melodik, makamsal ve ritmik yapılarını ön planda tutmuşlardır (Akdemir, 1991:54).

Ulvi Cemal ERKİN'in Hayatı ve Eserleri

"Çağdaş Türk Müziği'nin birinci kuşak bestecileri ve Türk Beşleri arasında yer alan Ulvi Cemal ERKİN 14 Mart 1906 tarihinde İstanbul'un Bakırköy ilçesinde dünyaya geldi" (Kolçak, 2008:9).

"Yedi yaşındayken piyano dersleri almaya başlamıştır. Lise yıllarında Galatasaray Lisesi'nde öğrenim görmüş ve burada Avrupa Müziği'ni yakından tanıma fırsatı bulmuştur. 1925 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, yurt dışında müzik eğitimi almak üzere yetenekli gençlerin belirlenmesi amaçlı yapılan yarışmayı 19 yaşındayken kazanan Ulvi Cemal ERKİN, bir buçuk yıl daha özel ders alarak akademik düzeyde piyano çalabilmesi için çok çalışmış ve giriş şartları çok zor olan Paris Konservatuarı'nın sınavını kazanarak bu okula kabul edilmiştir" (Çalgan, 1991:11).

Paris Konservatuarı'ndaki eğitimini tamamlayıp 1930 yılında Ankara'ya dönen ERKİN, aynı yılın Eylül ayında Musiki Muallim Mektebi'ne piyano ve armoni öğretmeni olarak atanır. Çağdaş Türk Müziği'nin en önemli bestecilerinden biri olan Ulvi Cemal ERKİN eserlerinde açık biçimde Geleneksel Türk Halk Müziğinin zengin öğeleri ile Türk Sanat Musikisinin makamsal yapısına özellikle önem vermiş, makamları iyi bilmesi ve ustalıkla bunu yapıtlarına yansıtması besteciliğinin karakteristik özelliklerindedir. Her iki müzik türünün de melodik, ritmik ve armonik

yapısını zengin bir şekilde işleyerek kaynaştırmayı başarmış bir bestecidir (Aydın, 2011:91-93).

Başlıca eserleri;

- İki Dans,
- Ninni, Emprovizasyon ve Zeybek Türküsü,
- Beş Damla (Piyano için),
- Bülbül ve Ayın On Dördü (Soprano ve küçük orkestra için),
- Konçertino (Büyük orkestra için),
- Bayram (Büyük orkestra için),
- Yaylı Çalgılar Dörtlüsü,
- Yedi Halk Türküsü (Bas bariton ve piyano için),
- İki Sesli Türküler (İki sesli koro için),
- Çocuklar İçin Yedi Kolay Parça (Piyano için),
- Duyuşlar (Piyano için on bir parça),
- Karagöz (Sahne müziği),
- Piyano Konçertosu (Piyano ve orkestra için),
- Köçekçe (Dans rapsodisi orkestra için),
- Piyanolu Beşli,
- Yedi Türkü (Karma korolar için),
- Birinci Senfoni,
- Sonat (Piyano için),
- Keman Konçertosu,
- İkinci Senfoni,
- Keloğlan (Bale müziği),
- Sinfonietta (Yaylı çalgılar orkestrası için),
- On Türkü (Karma koro için),
- Altı Prelüd (Piyano için),
- Konçertant Senfoni (Piyano ve Org için),
- Senfonik Bölüm (Büyük orkestra için) (İlyasoğlu, 1998:41-42).

Köçekçe

Ulvi Cemal ERKİN tarafından 1943 yılında bestelenen dans rapsodisi-süit formundaki eserdir. Eski İstanbul'un kadın erkek ayrı yapılan eğlencelerinde kadın kılığına girmiş 'Köçek' veya 'Tavşan' adı verilen erkeklerin çalgı ve şarkı eşliğinde dans etmelerini yansıtır. Ulvi Cemal ERKİN bu çeşit eğlencelerde icra edilen müziklerden Karacığar ve Hicaz gibi makamlardaki bazı örnekleri derlemek suretiyle Dans Rapsodisi adı ile Köçekçe süitini meydana getirmiştir (Kolçak, 2008:39).

Eser, Cumhuriyet Halk Partisi'nin açmış olduğu Ulusal Kompozisyon Yarışması'nda birinciliğı kazanmış ve ilk kez 1 Şubat 1943 yılında Ernst Praetorius yönetimindeki Riyaset-i Cumhuriyet Filarmoni Orkestrası tarafından Ankara Radyosu stüdyosunda seslendirilmiştir. Köçekçe, Ulvi Cemal ERKİN'in en çok sevilen ve en çok çalınan eseri olmuştur (Kolçak, 2008:39-40).

Makamsal Flüt Çalışma Egzersizlerinin Oluşturulması

Sun'a (2013) göre "Geleneksel Türk Müziği'nde, 'makam' kavramı ile 'dizi' kavramı eş anlamlı değildir. Dizi, bir makamın içerdiği sesleri-perdeleri gösteren bir kavramdır; 'makam' kavramı ise, dizi seslerinin geleneksel kullanım biçimlerini anlatır. Üstelik, makamların bir çoğunda perde sayısı, yani dizi, sekiz perde ile sınırlı değildir; kimi makamların ses alanı (ambitus=aşıt) daha geniştir" (s.2).

Etüt ise, çalğıdaki icra seviyesini teknik olarak geliştirmeyi amaçlayan ve genel olarak çalğı metodlarının içeriğini oluşturan çalışma egzersizlerine denir. "Etütler stil, cümleme, teknik, ton, entonasyon, armoni üzerinde çeşitli bilgi ve becerilerimizi geliştirmek için kullanılan pratik çalışma parçalarıdır" (Lancaster, 1994:16).

Makamsal flüt çalışma egzersizlerinin oluşturulması aşamasında öncelikle, deney eseri olarak belirlenen "Köçekçe Orkestra Süiti", araştırmacı tarafından flüte uyarlanmıştır. Uyarlanan eserin makamsal dizi ve ritim/usül analizi yapılarak, eserin içerisinde makamsal dizi özelliğı gösteren yapılar belirlenmiştir. Eserin icrasında karşılaşılabilecek zorluk derecelerinin belirlenebilmesi için deney eseri, Onsekiz Mart Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı flüt eğitimcisi tarafından, flüt eğitimi alan 10 farklı öğrenciye çaldırılmış ve öğrencilerin genel olarak teknik problemlerle karşılaştıkları bölümler tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra araştırmacı tarafından deney grubu öğrencilerinin ön test sonucunda teknik zorluk yaşadıkları bölümler de belirlenmiş ve diğer üniversitede eğitim gören öğrencilerle aynı teknik problemlerle karşılaştığı gözlemlenmiştir. Yapılan bu araştırmalar sonucunda, icraya yönelik yaşanan problemleri çözebilmek için eser içerisindeki makamsal dizi ve ritimleri/usülleri kapsayacak şekilde makamsal flüt çalışma egzersizleri hazırlanmıştır.

Etütlerin bestelenmesi aşamasında; ihtiyaç ve içeriğın belirlenebilmesi için, Yalçınkaya'nın (2010) "Flüt Eğitiminde Geleneksel Türk Müziği Eserlerinin Seslendirilmesine Yönelik Oluşturulan 'Etüt Yazma Modeli' ve Bu Modelle Bestelenen 'Özgün Etütlerin' Öğrenci Başarısı Üzerine Etkileri" konulu doktora tezinden yararlanılmıştır.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi, Çağdaş Türk müziği eserlerinden Ulvi Cemal Erkin'in Köçekçe Orkestra Suit'inin icrasında, makamsal dizilere göre bestelenmiş flüt egzersizlerinin, çalışma grubunun ön test-son test puanlarına etkisi nasıldır ve söz konusu esere, makamsal dizilere göre bestelenmiş flüt egzersizlerine yönelik öğrenci görüşleri nelerdir? şeklinde oluşturulmuştur.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma deneysel desende yapılmıştır. Deneysel süreç hakkında öğrenci görüşlerine de yer verilmiştir. Araştırmanın deneysel boyutunda, tek gruplu ön test-son test modeli kullanılarak gözlem yapılmış, ayrıca deneysel uygulamaya katılan çalışma grubu öğrencilerine yönelik anket uygulaması yapılarak öğrencilerin görüşleri alınmıştır. İlk olarak, uygulanan deneysel işlem sonrası ön test-son test sonuçlarına göre; makamsal dizilere göre hazırlanmış etütlerin öğrencilerin davranışlarında, değerlendirme formunda bulunan her bir ölçüte göre (8 ölçüt), anlamlı bir fark yaratıp yaratmadığı incelenmiştir. İkinci aşamada ise, çalışma grubu öğrencilerinin ön test-son test uygulamasının genel sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı gözlemlenmiştir. Araştırmanın deneysel deseni Tablo 1'de gösterilmiştir.

Çalışma Grubu	İşlem	Ön Test	İÇERİK ANALİZİ	Deneysel İşlem	Son Test	DEĞERLENDİRME (Hazırlanan değerlendirme formuna göre performansın uzman eğitimciler tarafından değerlendirilmesi ve istatistiksel analiz)
N=7	Eserin 1 hafta önceden öğrencilere verilmesi	Eserin 1 hafta sonra çalınması ve kamera kaydının yapılması		Eserin her bir Makam Dizisi için hazırlanmış 5 haftalık çalışma aşaması	Etütlerle eğitim sonrası Son testte deneysel eserin performans kaydının yapılması	

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 akademik yılında Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü'nde eğitim gören 3. ve 4. sınıfta okumakta olan 7 flüt öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın temelini oluşturan verilerin toplanmasında, ilgili literatür (makale, tez, kitap, bilimsel araştırma vb.) taranarak hangi veri toplama tekniklerinin kullanılacağına ve içeriğine karar verilmiştir.

Araştırmanın deneysel boyutundaki verilerin toplanmasında, ön test ve son test sonuçlarına ait verilerden istifade edilmiştir. Deneysel modelin içinde yer alan ön test-son test performanslarının değerlendirilebilmesi amacıyla, toplam 8 maddeden oluşan bir "Değerlendirme Formu" hazırlanmıştır.

Araştırmada, çalışma grubu öğrencilerinin deneysel uygulamaya yönelik görüşlerini öğrenebilmek amacıyla makamsal etütleri ve deneysel eser ile ilgili soruları kapsayan 12 soruluk bir Anket Formu kullanılmıştır.

Deneysel esere yönelik ön test-son test sonuçları ile etütlere ait çalışmaların kaydedilebilmesi için kamera kullanılmış ve kamera ile ses-görüntü kaydı yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Değerlendirme formu

Araştırmada öncelikle, makamsal dizilere göre bestelenmiş etütlerin icraya olan etkilerini değerlendirebilmek amacıyla, deney grubunun performanslarını (ön test-son test) ölçebilmeyi amaçlayan bir "Değerlendirme Formu" oluşturulmuştur. Değerlendirme Formu'nun oluşturulması için farklı üniversitelerde öğretim üyesi olarak görev yapan konu alanı (flüt) uzmanlarının görüşleri alınmış ve uzmanların değerlendirme formundaki puan kriterlerini ve değerlendirme kıstaslarını incelemeleri istenmiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda hem teknik, hem müzikal, hem de ifadeyle ilgili toplam 8 ölçüt belirlenmiştir. Değerlendirme Formu, deney eserinin müzikal ve teknik yönden puanlanabilmesi için bir puanlama cetveli şeklinde hazırlanmıştır. Uzmanların ortak görüşleri doğrultusunda önem arz eden maddelere puanlamada öncelik verilmiştir. Buna göre; 1, 2, 3 ve 6. maddeler 15 puan, 4, 5, 7 ve 8. maddeler ise, 10 puan olarak belirlenmiştir. 8 maddelik ölçüğe, eseri icra eden

deney grubunun performanslarının puanlanmasında, genel olarak değerlendirme kıstaslarına cevap verebilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Ön test ve son test sonuçlarının analizinde, 8 ölçütlük Değerlendirme Formu'ndan yararlanılmıştır. Değerlendirme Formu Tablo 2.'de gösterilmiştir.

Sıra No.	Değerlendirme Kıstasları	Puan (Max.)	Aldığı Puan
1	Notaları/sesleri doğru çalabiliyor mu?	15	
2	Belirtilen hızda/tempoda çalabiliyor mu?	15	
3	Usülleri doğru tartımla çalabiliyor mu?	15	
4	Nüansları doğru çalabiliyor mu?	10	
5	Artikülasyonları doğru çalabiliyor mu?	10	
6	Ritim/Usül değişimlerinde tempoya/yeni tempoya göre çalabiliyor mu?	15	
7	Duraksamadan çalabiliyor mu?	10	
8	Dil tekniklerini doğru uygulayabiliyor mu?	10	
Toplam		100	

Çalışma grubu öğrencilerine uygulanan anket formu

“Anket Formu”, deneysel modelin uygulamasını icra eden çalışma grubuna yönelik hazırlanmış, bir faaliyet sonucu değerlendirmesi niteliğindedir. Deneysel sürecin sonuçlarına katkı sağlamak amacıyla hazırlanmış olan anket formu, kapalı uçlu ve iki seçmeli (Evet-Hayır) toplam 12 sorudan oluşmaktadır.

Uzman görüşleri alınarak hazırlanmış olan anket formu, iki ana bölümden oluşmaktadır. I. Bölüm Kişisel bilgiler; II. Bölüm ise, tampere sisteme uyumlu Türk Müziği Makam Dizilerine göre hazırlanmış flüt etütlerinin, öğrenci başarısı üzerine görüşlerini değerlendirmeyi hedef alan soruları kapsamaktadır. Anket formunun, çalışma grubu olarak seçilen 7 öğrenciyi kapsamaması ve sorulara verilecek cevapların sadece iki seçenekli (Evet-Hayır) olması sebebiyle ankete, geçerlik-güvenirlilik testi yapılmamıştır. Anket formu, uygulama yapılmadan önce, sorularının ve içeriğinin değerlendirilmesi amacıyla, birbirinden farklı dört üniversitenin konu alanı uzmanlarının görüşleri alınarak ve gerekli düzeltmeler/düzenlemeler yapılarak hazırlanmıştır. “Anket Formu” Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Anket Formu

ANKET UYGULAMASI			
Sıra Nu.	SORULAR	EVET	HAYIR
1	Köçekçe isimli eseri daha önce dinlediniz mi?		
2	Köçekçe isimli eseri daha önce çaldınız mı?		
3	Köçekçe isimli eseri çalarken eser içerisinde kullanılan makam dizilerini anlayabildiniz mi?		
4	Sizce çalışmış olduğunuz etütlerin, Köçekçe isimli eseri seslendirmenizde faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?		
5	Sizce çalışmış olduğunuz Türk müziği makam dizilerini içeren etütler, flüt öğretiminde kullanılabilir mi?		
6	Eser içerisinde kullanılan farklı usûl/tartımları daha önce çaldınız mı?		
7	Eser içerisinde kullanılan farklı usûl/tartımlar içinde yazılmış olan etütlerin, eserin seslendirilmesinde faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?		
8	Sizce Köçekçe gibi çağdaş Türk müziği flüt eserlerinin, Flüt eğitiminde kullanılması teknik gelişmenize fayda sağlar mı?		
9	Daha önce Köçekçe isimli esere benzeyen farklı ritimsel öğeler ve Türk müziği makam dizilerini içeren eserler çaldınız mı? Çaldıysanız sayısı nedir?		
10	Daha önce Türk müziği makam dizileri ve aksak ritimleri içeren bir flüt metoduyla çalıştınız mı?		
11	Türk müziği makam dizileri ile aksak ritimlerden oluşan bir flüt metodunun flüt öğretiminde kullanılmasının, sizin teknik gelişiminize fayda sağlayacağını düşünüyor musunuz?		
12	Çalışmış olduğunuz etütlerin, flüt eğitiminizde kullanılan diğer etüt ve ritimsel alıştırma ile kıyaslandığında severek, istekli çalışmanıza ve motive olmanıza fayda sağladığını düşünüyor musunuz?		

BULGULAR VE YORUM

Ön Test-Son Test Uygulamasının Sonuçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Makamsal dizilere göre hazırlanmış flüt egzersizlerinin, deney eserinin icrasındaki etkilerini inceleyebilmek amacıyla, Değerlendirme Formundaki her bir değerlendirme ölçütüne göre yorumlanan tablolar sırasıyla sunulmuştur.

Tablo 4. “Notaları/sesleri doğru çalabilme” davranışına ilişkin ön test-son test ortalamaları farklılığı Wilcoxon z testi sonuçları

Ön-Son Test	Değişkenler (Ölçütler)	N	Sıra Ortalaması	SS	z	p
Ön Test	Notaları/Sesleri	7	4,57	2,637	- 4,026	0,000
Son Test	Doğru Çalabilme	7	12,62	1,936		

Tablo 4.’deki veriler incelendiğinde çalışma grubunun, “Notaları/Sesleri Doğru Çalabilme” davranışına ilişkin değerlendirme puanlarının aritmetik ortalamalarının, ön test sonucunda **Sıra Ort.= 4,57**; son test sonuçlarının aritmetik ortalama değerinin ise **Sıra Ort.= 12,62** olduğu; “Notaları/Sesleri Doğru Çalabilme” davranışına yönelik ön test-son test sonuçlarının arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla yapılan Wilcoxon z testi sonuçlarına göre, ön test ve son test sonuçlarının ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. [$z = -4,026$, $p=0.000<0.05$] Yani H_0 (fark vardır) hipotezi kabul edilir, H_1 (fark yoktur) hipotezi reddedilir. Bu sonuçlara göre, makamsal dizilere göre hazırlanmış etütlerin icra edilmesinden sonra yapılan son test uygulamasının ardından, çalışma grubu öğrencilerinin “Notaları/Sesleri Doğru Çalabilme” davranışlarında ön test sonuçlarına göre büyük oranda bir artışın olduğu ve başarının yükseldiği söylenebilir.

Tablo 5. “Eseri belirtilen hızda/tempoda çalabilme” davranışına ilişkin ön test-son test ortalamaları farklılığı t testi sonuçları

Ön-Son Test	Değişkenler (Ölçütler)	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Ön Test	Eseri Belirtilen	7	3,81	2,462	6	-16,090	0,000
Son Test	Hızda/Tempoda Çalabilme	7	12,14	1,711			

Tablo 5.’deki veriler incelendiğinde çalışma grubunun, “Eseri Belirtilen Hızda/Tempoda Çalabilme” davranışına ilişkin değerlendirme puanlarının aritmetik ortalamalarının, ön test sonucunda $\bar{x} = 3,81$; son test sonuçlarının aritmetik ortalama değerinin ise $\bar{x} = 12,14$ olduğu; “Eseri Belirtilen Hızda/Tempoda Çalabilme” davranışına yönelik ön test-son test sonuçlarının arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre, ön test ve son test sonuçlarının ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. [$t_{(6)} = -16.090$, $p=0.000<0.05$] Yani H_0 (fark vardır) hipotezi kabul edilir, H_1 (fark yoktur) hipotezi reddedilir. Bu sonuçlara göre, makamsal dizilere göre hazırlanmış etütlerin icra edilmesinden sonra yapılan son test uygulamasının ardından,

çalışma grubu öğrencilerinin “Eseri Belirtilen Hızda/Tempoda Çalabilme” davranışlarında ön test sonuçlarına göre büyük oranda bir artışın olduğu ve başarının yükseldiği söylenebilir.

Ön-Son Test	Değişkenler (Ölçütler)	N	Sıra Ortalaması	SS	z	p
Ön Test	Usûlleri Doğru Tartımla	7	1,95	1,359	-3,942	0,000
Son Test	Çalabilme	7	5,43	2,803		

Tablo 6.’daki verilerin dağılımı incelendiğinde çalışma grubunun, “Usûlleri Doğru Tartımla Çalabilme” davranışına ilişkin değerlendirme puanlarının aritmetik ortalamalarının, ön test sonucunda **Sıra Ort.= 1,95**; son test sonuçlarının aritmetik ortalama değerinin ise **Sıra Ort.= 5,43** olduğu; “Usûlleri Doğru Tartımla Çalabilme” davranışına yönelik ön test-son test sonuçlarının arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla yapılan Wilcoxon z testi sonuçlarına göre, ön test ve son test sonuçlarının ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. [$z = -3,942$, $p = 0,000 < 0,05$] Yani H_0 (fark vardır) hipotezi kabul edilir, H_1 (fark yoktur) hipotezi reddedilir. Bu sonuçlara göre, makamsal dizilere göre hazırlanmış etütlerin icra edilmesinden sonra yapılan son test uygulamasının ardından, çalışma grubu öğrencilerinin “Usûlleri Doğru Tartımla Çalabilme” davranışlarında ön test sonuçlarına göre büyük oranda bir artışın olduğu ve başarının yükseldiği söylenebilir.

Ön-Son Test	Değişkenler (Ölçütler)	N	Sıra Ortalaması	SS	z	p
Ön Test	Nüansları Doğru	7	4,71	2,952	-4,024	0,000
Son Test	Çalabilme	7	11,52	1,990		

Tablo 7.’deki verilerin dağılımı incelendiğinde çalışma grubunun, “Nüansları Doğru Çalabilme” davranışına ilişkin değerlendirme puanlarının aritmetik ortalamalarının, ön test sonucunda **Sıra Ort.= 4,71**; son test sonuçlarının aritmetik ortalama değerinin ise **Sıra Ort.= 11,52** olduğu; “Nüansları Doğru Çalabilme” davranışına yönelik ön test-son test sonuçlarının arasında anlamlı bir fark olup

olmadığının belirlenebilmesi amacıyla yapılan Wilcoxon z testi sonuçlarına göre, ön test ve son test sonuçlarının ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. [$z = -4,024$ $p = 0.000 < 0.05$] Yani H_0 (fark vardır) hipotezi kabul edilir, H_1 (fark yoktur) hipotezi reddedilir. Bu sonuçlara göre, makamsal dizilere göre hazırlanmış etütlerin icra edilmesinden sonra yapılan son test uygulamasının ardından, çalışma grubu öğrencilerinin “Nüansları Doğru Çalabilme” davranışlarında ön test sonuçlarına göre büyük oranda bir artışın olduğu ve başarının yükseldiği söylenebilir.

Tablo 8. “Artikülasyonları doğru çalabilme” davranışına ilişkin ön test-son test ortalamaları farklılığı Wilcoxon z testi sonuçları

Ön-Son Test	Değişkenler (Ölçütler)	N	Sıra Ortalaması	SS	z	p
Ön Test	Artikülasyonları	7	3,05	1,910	-4,040	0,000
Son Test	Doğru Çalabilme	7	7,52	,981		

Tablo 8.’deki verilerin dağılımı incelendiğinde çalışma grubunun, “Artikülasyonları Doğru Çalabilme” davranışına ilişkin değerlendirme puanlarının aritmetik ortalamalarının, ön test sonucunda **Sıra Ort. = 3,05**; son test sonuçlarının aritmetik ortalama değerinin ise **Sıra Ort. = 7,52** olduğu; Artikülasyonları Doğru Çalabilme” davranışına yönelik ön test-son test sonuçlarının arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla yapılan Wilcoxon z testi sonuçlarına göre, ön test ve son test sonuçlarının ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. [$z = -4,040$ $p = 0.000 < 0.05$] Yani H_0 (fark vardır) hipotezi kabul edilir, H_1 (fark yoktur) hipotezi reddedilir. Bu sonuçlara göre, makamsal dizilere göre hazırlanmış etütlerin icra edilmesinden sonra yapılan son test uygulamasının ardından, çalışma grubu öğrencilerinin “Artikülasyonları Doğru Çalabilme” ön test sonuçlarına göre büyük oranda bir artışın olduğu ve başarının yükseldiği söylenebilir.

Tablo 9. “Yeni tempoya göre çalabilme” davranışına ilişkin ön test-son test ortalamaları farklılığı t testi sonuçları

Ön-Son Test	Değişkenler (Ölçütler)	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Ön Test	Yeni Tempoya Göre Çalabilme	7	3,48	2,786	6	-16,832	0,000
Son Test		7	12,24	1,947			

Tablo 9.'daki veriler incelendiğinde çalışma grubunun, "Yeni Tempoya Göre Çalabilme" davranışına ilişkin değerlendirme puanlarının aritmetik ortalamalarının, ön test sonucunda $\bar{X} = 3,48$; son test sonuçlarının aritmetik ortalama değerinin ise $\bar{X} = 12,24$ olduğu; "Yeni Tempoya Göre Çalabilme" davranışına yönelik ön test-son test sonuçlarının arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre, ön test ve son test sonuçlarının ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. [$t_{(6)} = -16.832$, $p=0.000<0.05$] Yani H_0 (fark vardır) hipotezi kabul edilir, H_1 (fark yoktur) hipotezi reddedilir. Bu sonuçlara göre, makamsal dizilere göre hazırlanmış etütlerin icra edilmesinden sonra yapılan son test uygulamasının ardından, çalışma grubu öğrencilerinin "Yeni Tempoya Göre Çalabilme" davranışlarında ön test sonuçlarına göre büyük oranda bir artışın olduğu ve başarının yükseldiği söylenebilir.

Ön-Son Test	Değişkenler (Ölçütler)	N	Sıra Ortalaması	SS	z	p
Ön Test	Duraksamadan Çalabilme	7	2,38	1,802	-4,025	0,000
Son Test		7	8,10	1,179		

Tablo 10.'daki verilerin dağılımı incelendiğinde çalışma grubunun, "Duraksamadan Çalabilme" davranışına ilişkin değerlendirme puanlarının aritmetik ortalamalarının, ön test sonucunda **Sıra Ort.= 2,38**; son test sonuçlarının aritmetik ortalama değerinin ise **Sıra Ort.= 8,10** olduğu; "Duraksamadan Çalabilme" davranışına yönelik ön test-son test sonuçlarının arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla yapılan Wilcoxon z testi sonuçlarına göre, ön test ve son test sonuçlarının ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. [$z = -4,025$ $p=0.000<0.05$] Yani H_0 (fark vardır) hipotezi kabul edilir, H_1 (fark yoktur) hipotezi reddedilir. Bu sonuçlara göre, makamsal dizilere göre hazırlanmış etütlerin icra edilmesinden sonra yapılan son test uygulamasının ardından, çalışma grubu öğrencilerinin "Duraksamadan Çalabilme" ön test sonuçlarına göre büyük oranda bir artışın olduğu ve başarının yükseldiği söylenebilir.

Tablo 11. “Dil tekniklerini doğru uygulayabilme” davranışına ilişkin ön test-son test ortalamaları farklılığı t testi sonuçları

Ön-Son Test	Değişkenler (Ölçütler)	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Ön Test		7	3,81	1,965			
Son Test	Dil Tekniklerini Uygulayabilme	7	7,62	1,465	6	-9,977	0,000

Tablo 11.’deki veriler incelendiğinde çalışma grubunun, “Dil Tekniklerini Doğru Uygulayabilme” davranışına ilişkin değerlendirme puanlarının aritmetik ortalamalarının, ön test sonucunda $\bar{X} = 3,81$; son test sonuçlarının aritmetik ortalama değerinin ise $\bar{X} = 7,62$ olduğu; “Dil Tekniklerini Doğru Uygulayabilme” davranışına yönelik ön test-son test sonuçlarının arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre, ön test ve son test sonuçlarının ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. [$t(6) = -9,977$, $p=0.000 < 0.05$] Yani H_0 (fark vardır) hipotezi kabul edilir, H_1 (fark yoktur) hipotezi reddedilir. Bu sonuçlara göre, makamsal dizilere göre hazırlanmış etütlerin icra edilmesinden sonra yapılan son test uygulamasının ardından, çalışma grubu öğrencilerinin “Dil Tekniklerini Doğru Uygulayabilme” davranışlarında ön test sonuçlarına göre büyük oranda bir artışın olduğu ve başarının yükseldiği söylenebilir.

Deney grubu öğrencilerinin ön test-son test uygulamalarına ait verilerin dağılımını gözlemleyebilmek amacıyla yapılan normallik testi sonuçlarına göre; değerlendirme ölçütleri arasında bulunan toplam 3 ölçütün normal bir dağılım sergilediği; 5 ölçütün ise normal bir dağılım sergilemediği belirlenmiştir. Bunun neticesinde normal bir dağılım sergilemeyen ölçütlere yapılan Nonparametric (Wilcoxon) testine ait sonuçlar ile normal dağılım sergileyen değerlendirme kriterlerine uygulanan T-testi sonuçları, Tablo 12.’de ve Tablo 13.’de sunulmuştur.

Tablo 12. Makamsal dizilere göre bestelenmiş etütlerin deney eserinin icrasına yönelik ön test-son test genel görünümüne ait nonparametric (Wilcoxon) z test sonuçları

Değerlendirme Ölçütü	N	Ön Test Sıra Ort.	Son Test Sıra Ort.	Ön Test SS	Son Test SS	z	p
Notaları/Sesleri Doğru Çalabilme	7	4,57	12,62	2,637	1,936	-4,026	,000
Usûlleri Doğru Tartımla Çalabilme	7	1,95	5,43	1,359	2,803	-3,942	,000
Nüansları Doğru Çalabilme	7	4,71	11,52	2,952	1,990	-4,024	,000
Artikülasyonları Doğru Çalabilme	7	3,05	7,52	1,910	,982	-4,040	,000
Duraksamadan Çalabilme	7	2,38	8,10	1,802	1,179	-4,025	,000

($p < ,05$)

Tablo 12.'de görüldüğü üzere 5 değerlendirme ölçütüne yönelik uygulanan Nonparametric Wilcoxon z testine göre; ön test-son test aritmetik ortalamalarının tümünde ön test sonuçlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir artışın gerçekleştiği görülmektedir. Nonparametric test uygulanan 5 değerlendirme ölçütünün ön test-son test sonuçlarının arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla yapılan Wilcoxon z testi sonuçlarına göre de, ön test ve son test sonuçlarının genel ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu ($p < 0.05$) ve çalışma grubu öğrencilerinin bu beş ölçüte yönelik davranışlarında, ön test sonuçlarına göre büyük oranda bir artışın olduğu ve başarının yükseldiği söylenebilir.

Tablo 13. Makamsal dizilere göre bestelenmiş etütlerin deney eserinin icrasına yönelik ön test-son test genel görünümüne ait t test sonuçları

Değerlendirme Ölçütü	N	Ön Test $\bar{x}$	Son Test $\bar{x}$	Ön Test SS	Son Test SS	sd	t	p
Eseri Belirtilen Hızda/Tempoda Çalabilme	7	3,81	12,14	2,462	1,711	6	-16,090	,000
Yeni Tempoya Göre Çalabilme	7	3,48	12,24	2,786	1,947	6	-16,832	,000
Nüansları Doğru Çalabilme	7	3,81	7,62	1,965	1,465	6	-9,977	,000

Tablo 13.'de görüldüğü üzere 3 değerlendirme ölçütüne yönelik uygulanan t testine göre; ön test-son test aritmetik ortalamalarının tümünde ön test sonuçlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir artışın gerçekleştiği görülmektedir.3 değerlendirme ölçütünün ön test-son test sonuçlarının arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre, ön test ve son test sonuçlarının genel ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu ($p<0.05$) ve çalışma grubu öğrencilerinin bu üç ölçüte yönelik davranışlarında, ön test sonuçlarına göre büyük oranda bir artışın olduğu ve başarının yükseldiği söylenebilir.

Deney Grubu Öğrencilerinin Görüşlerine Ait Ankete İlişkin Bulgular

Deney grubu öğrencilerine ait tüm görüşlerin frekans (f) - yüzde (%) dağılımlarını gösteren tablolar yorumlanarak sunulmuştur.

Tablo 14. Anketteki cevapların dağılımını gösteren genel tablo

Sevenerler	f	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
	%	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Evet	f	1	1	1	7	7	4	7	7	4	0	7	7
	%	14,3	14,3	14,3	100	100	57,1	100	100	57,1	0	100	100
Hayır	f	6	6	6	0	0	3	0	0	3	7	0	0
	%	85,7	85,7	85,7	0	0	42,9	0	0	42,9	100	0	0
Toplam	f	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
	%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 1. soruya (Köçekçe isimli eseri daha önce dinlediniz mi?) yönelik cevapları, % 85,7 hayır, % 14,3 evet şeklindedir. Bu veriler doğrultusunda öğrencilerin % 85,7'lik büyük bir kısmının Köçekçe isimli eseri tanımadığı söylenebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 2. soruya (Köçekçe isimli eseri daha önce çaldınız mı?) yönelik cevapları % 85,7 hayır, % 14,3 evet şeklindedir. Bu sorunun cevabının birinci soru ile aynı değerlerde olduğu ve öğrencilerin % 85,7'lik büyük bir kısmının Köçekçe isimli eseri daha önce dinlemedikleri ve çalmadıkları söylenebilir. Bu veriler doğrultusunda, deney eseri olarak seçilen Köçekçe isimli Çağdaş Türk Müziği eserinin, hem bu araştırmada kullanılmak üzere doğru bir eser olduğu, hem de öğrenciler tarafından tanınması ve seslendirilmesine katkı sağladığı düşünülebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 3. soruya (Köçekçe isimli eseri çalarken eser içerisinde kullanılan makam dizilerini anlayabildiniz mi?) yönelik düşünceleri % 85,7 hayır, % 14,3 evet şeklindedir. Bu sorunun cevabının birinci ve ikinci soru ile aynı değerlerde olduğu ve öğrencilerin % 85,7'lik büyük bir kısmının Köçekçe isimli eseri çalarken eser içerisinde kullanılan makam dizilerini anlayamadıkları görülmektedir. Buna göre Köçekçe isimli eserin, tampere sisteme uyumlu makam dizilerinin çalışılmasında ve öğretiminde uygun bir eser olabileceği düşünülebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 4. soruya (Sizce çalışmış olduğunuz etütlerin, 'Köçekçe' isimli eseri seslendirmenizde faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?) yönelik düşünceleri, % 100 evet şeklindedir. Buna göre öğrencilerin tamamının, maksasal dizilere göre hazırlanmış etütlerin, eserin seslendirilmesine katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 5. soruya (Sizce çalışmış olduğunuz Türk Müziği makam dizilerini içeren etütler, flüt öğretiminde kullanılabilir mi?) yönelik düşünceleri, % 100 evet şeklindedir. Buna göre öğrencilerin tamamının, Türk Müziği makam dizilerini içeren etütlerin flüt öğretiminde kullanılabilirliğini düşündükleri söylenebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 6. soruya (Eser içerisinde kullanılan farklı usûl/tartımları daha önce çaldınız mı?) yönelik düşünceleri, % 57,1 evet, % 42,9 hayır şeklindedir. Buna göre öğrencilerin % 57,1'lik kısmının, eser içerisinde kullanılan usûl ve tartımları daha önce çaldıkları ve tanıdıkları, % 42,9'luk kısmının ise daha önce bu usûl ve tartımlardan oluşan bir eseri icra etmedikleri söylenebilir. Buna göre seçilen Köçekçe isimli deneysel eserin, daha

önce bu usûl ve tartımları çalmayan öğrencilere, olumlu yönde katkı sağladığı düşünülebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 7. soruya (Eser içerisinde kullanılan farklı usûl/tartımlar içinde yazılmış olan etütlerin, eserin seslendirilmesinde faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?) yönelik düşünceleri % 100 evet şeklindedir. Buna göre öğrencilerin tamamının, eser içerisinde kullanılan farklı usûl/tartımlar içinde yazılmış olan etütlerin, eserin seslendirilmesinde faydalı olduğunu düşündükleri söylenebilir. Öğrencilerin, dördüncü soruya(Sizce çalışmış olduğunuz etütlerin, Köçekçe isimli eseri seslendirmenizde faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?) yönelik düşüncelerinin % 100 evet olması da, bu sorudaki düşünceleri destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 8. soruya (Sizce Köçekçe gibi Çağdaş Türk Müziği flüt eserlerinin, flüt eğitiminde kullanılması teknik gelişmenize fayda sağlar mı?) yönelik düşünceleri % 100 evet şeklindedir. Buna göre öğrencilerin tamamının, Çağdaş Türk Müziği flüt eserlerinin, flüt eğitiminde kullanılmasının, teknik gelişmelerine fayda sağlayacağını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 9. soruya (Daha önce Köçekçe isimli esere benzeyen farklı ritimsel öğeler ve Türk Müziği makam dizilerini içeren eserler çaldınız mı?) yönelik düşünceleri % 57,1 evet, % 42,9 hayır şeklindedir. Buna göre öğrencilerin % 57,1'lik kısmının, Köçekçe isimli esere benzeyen farklı ritimsel öğeler ve Türk Müziği makam dizilerini içeren eserleri çaldıkları ve tanıdıkları, % 42,9'lık kısmının ise daha önce, Köçekçe isimli esere benzeyen farklı ritimsel öğeler ve Türk Müziği makam dizilerini içeren bir eseri icra etmedikleri söylenebilir. Bu veriler doğrultusunda altıncı ve dokuzuncu soruya verilen cevapları destekler nitelikte olduğu ve öğrencilerin birbirine yakın nitelikteki sorulara, aynı paralellikte cevap verdikleri düşünülebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 10. soruya (Daha önce Türk Müziği makam dizileri ve aksak ritimleri içeren bir flüt metoduyla çalıştınız mı?) yönelik düşünceleri, % 100 hayır şeklindedir. Buna göre öğrencilerin daha önce, Türk Müziği makam dizileri ve aksak ritimleri içeren bir flüt metodunu çalmadıkları söylenebilir. Bu veriler doğrultusunda deney grubu olarak seçilen öğrencilerin, en az 3-4 yıllık flüt eğitimi alan öğrenciler oldukları düşünüldüğünde, flüt öğretiminde, sadece Batı Müziği eksenli flüt metodlarını kullandıkları ve Türk Müziği makam dizileri ve aksak ritimleri içeren bir metodu tanımadıkları ve bu tarz bir metodu icra etmedikleri düşünülebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 11. soruya (Türk Müziği makam dizileri ile aksak ritimlerden oluşan bir flüt metodunun flüt öğretiminde kullanılmasının, sizin teknik gelişiminize fayda sağlayacağını düşünüyor musunuz?) yönelik düşünceleri % 100 evet şeklindedir. Buna göre öğrencilerin tamamının, Türk Müziği makam dizileri ile aksak ritimlerden oluşan bir flüt metodunun flüt öğretiminde kullanılmasının, teknik gelişimlerine fayda sağlayacağını düşündükleri söylenebilir. Bu veriler doğrultusunda soru 4 ve 7'ye verilen cevapların soru 11.'deki verileri destekler nitelikte olduğu ve öğrencilerin birbirine yakın nitelikteki sorulara, aynı paralellikte cevap verdikleri düşünülebilir.

Tablo 14.'deki dağılım incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin, 12. soruya (Çalışmış olduğunuz egzersizlerin, flüt eğitiminizde kullanılan diğer etüt ve ritimsel alıştırmalarla kıyaslandığında, severek/istekli çalışmanıza ve motive olmanıza fayda sağladığını düşünüyor musunuz?) yönelik düşünceleri % 100 evet şeklindedir. Buna göre öğrencilerin tamamının, Türk Müziği makam dizileri ve Türk Müziği usüllerini içeren etütleri çalışırken motive oldukları ve bu etütlerin, flüt eğitiminde kullanılan diğer etütlere kıyasla öğrencilerin severek/istekli çalışmalarına yardımcı oldukları söylenebilir. Bu düşüncenin temelinde öğrencilerin Türk Müziği'ne ait eser, etüt ve metotları çok iyi tanımamalarının da etkili olduğu düşünülebilir.

SONUÇ

Araştırmanın deneysel kısmında kullanılan makamsal dizilere göre bestelenmiş flüt egzersizlerinin icraya yönelik etkileri değerlendirildiğinde, makamsal flüt egzersizlerinin, ön test sonuçlarına göre; deney eserini (Köçekçe) seslendirmede büyük oranda etkili olduğu ve örneklem grubunun başarı seviyelerinin yükselmesinde anlamlı bir fark yarattığı gözlemlenmiştir. Ayrıca; son test sonuçlarına göre, müzikal ve teknik boyutları içeren her bir sorunun değerlendirme puanlarında da ön test sonuçlarına göre, büyük oranda başarı sağlandığı ve hazırlanan flüt çalışma egzersizlerinin, öğrencilerin eseri seslendirmelerinde anlamlı düzeyde fark yarattığı söylenebilir.

Araştırmanın deney grubu öğrencilerine yönelik hazırlanan ve öğrencilerin deneysel uygulamaya yönelik görüşlerini içeren anket uygulamasının sonuçlarına göre; yapılan deneysel uygulamanın faydalı bir uygulama olduğu; büyük bir çoğunluğun tanımadığı bir Çağdaş Türk Müziği eserini tanımalarına imkân sağladığı; makamsal dizilerden oluşan etütlerin ve her seviyeye uygun bir şekilde hazırlanacak olan Çağdaş Türk Müziği Flüt Metodu'nun flüt öğretiminde kullanılabilmesi; makamsal dizilere göre bestelenmiş etütlerin, çalgı çalışırken motive olmalarına, severek/istekli çalışmalarına yardımcı olabileceğini düşündükleri söylenebilir.

ÖNERİLER

- Flüt öğretim elemanları ya da kompozitörler tarafından, Çağdaş Türk Müziği flüt öğretiminde kullanılmak üzere, makamsal dizileri ve Türk Müziği usûllerini içeren etütler yazılabilir ve bu etütler flüt öğretiminde kullanılmak üzere flüt öğretim programlarında detaylı bir şekilde belirtilebilir.
- Flüt öğretiminde çoğunlukla Batı Müziği flüt metotlarının kullanıldığı düşünüldüğünde, makamsal dizileri ve Türk Müziği usûllerini içeren kapsamlı bir Çağdaş Türk Müziği Flüt Metodu'nun yazılması ve flüt öğretiminde kullanılması sağlanabilir.
- Çalgı derslerinde, öğrencilerin makam dizilerini anlayabilmeleri ve icra edebilmeleri için, ilgili makama ait özellikler teorik olarak anlatıldıktan sonra irticalen (doğaçlama) çalmaları istenebilir ve öğrencilerin çalgılarına olan hâkimiyetleri ile makam dizilerini yorumlama kabiliyetleri dolaylı olarak kontrol edilebilir.

KAYNAKLAR

- Akdemir, H. (1991). *Die neue türkische Musik*. Berlin.
- Aydın, Y. (2011). *Türk Beşleri*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Çalğan, K. (1991). *Duyuşlar-Ulvi Cemal Erkin*. Ankara: Seveda Cenap And Vakfı Yayınları.
- İlyasoğlu, E. (1998). *Çağdaş Türk Bestecileri*. İstanbul: Pan Yayıncılık. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Kolçak, Ö. (2008). *Ulvi Cemal Erkin*. İstanbul: Kastaş Yayınevi.
- Lancaster, L. K. (1994). *Analyzing Flute Pedagogy: A Discussion With Selected Pedagogues*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kansas City Missouri: University of Missouri-Kansas City.
- Sun, M. (2013). *Türk Müziği Makam Dizileri*. Ankara: Sun Yayınevi.
- Uyan, D. (2014). "Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları Başlangıç Flüt Eğitiminde Kullanılan Etüt ve Eserlerin İncelenmesi". *Sanat Eğitimi Dergisi*. 2 (2). 57-80.
- Üstün, E. (2012). "Flüt Eğitiminde Temel Beceriler ve Dil Teknikleri". *İdil Sanat ve Dil Dergisi*. (1). 103-122.
- Yalçınkaya, B. (2010). *Flüt Eğitiminde Geleneksel Türk Müziği Eserlerinin Seslendirilmesine Yönelik Oluşturulan Etüt Yazma Modeli ve Bu Modelle Bestelenen Özgün Etütlerin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkileri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.